

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

SALA BEETHOVEN.

Si per alguna cosa m' agradaria ser rich seria, com es natural, per tenir diners. Aixó 'ls semblará lo que 'n diuen los castellans una *perogrullada*; pero recordin aquell ditxo patuà: *L' arjant fa tout*.

Es a dir, tot no ho fá 'l diner.

Lo diner dona comoditat, benestar, consideració social; pero devegadas no dona una cosa, inteligencia per gastar-lo.

No totas las personas ricas saben imitar l' exemple del Sr. D. Evaristo Arnús, gran protector de las bellas arts, que fá poch acaba de coronar las sévas laudables aficions, dotant á Barcelona de un magnífich teatro.

Si no creuen lo que 'ls dich, vajan á veure 'l Teatro lirich, Sala Beethoven, y no podrán menos de aplaudir al capitalista que ha esmersat de una manera tant digna alguns mils duros, aixis com també als artistas que han correspost tant perfectament á la confiança del propietari del local.

La Sala Beethoven no es més que l' antich teatro dels Camps Eliseos; ó més ben dit son las parets de aquell antich teatro, que per lo demés si anavan á veure 'l los mat-xos que van construirlo, estich més que segur que no 'l coneixerian.

S' ha operat ab ell lo mateix que ab lo Faust: vivia

arreconat, trist, solitari, pensant tal vegada ab l' animació y 'l bullici de la seva juventut, recapacitant sobre las grandesas y las decadencias de aquesta vida, quan tot d' un plegat, s' entrega en cos y ánima al dimoni del sigle XIX, al capital.

Lo capital l' hi promet vida, joventut, hermosura y elegancia, ab tal de que 's presti á servir al art; y en efecte, en pochos mesos, sensó que ningú se'n adoni, l' arquitecto Vinyals fá 'ls planos, lo pintor Soler y Rovirosa deixata 'ls colors, déu ó dotze artistas més, tots ells de cap-d' ala, cada hù pèl seu ram, se preparan y disposan; la bossa de D. Evaristo diu que respon de tot y que no reparin en gastos, y per fi ab lo concurs inteligent de aquest grupat de artistas lo passat dissapte varem disfrutar la sorpresa de veure un miracle realisat per l' art y pèl bon gust.

Vostés no se 'n poden formar una idea de lo qu' es aquell teatro.

Una fatxadeta senzilla y molt ben combinada precedeix al vestibul, al qual s' entra per tres portas, una central y dos laterals.

Lo vestibul es espayós: lo pis es de mosaich; á cada un dels costats hi ha una escala que comunica ab los palcos y galeria superior.

A la esquerra, colocada sobre un pedestal de jaspis, hi ha una estàtua de Beethoven, patrò d' aquella iglesia, que gosa de vida immortal en lo cel de la música.

Está segut y en actitud de trobar una inspiració: té un cos petit y un gran cap: *poca planta y mucha uva*. No es guapo; pero es atractiu. En una paraula, imposa respecte.

L' escultor Reynés, qu' es realista, ha fet un retrato, pagant tribut á la veritat, fugint de la convenció. Un altre potser hauria falsificat l' estàtua del gran mestre; en Reynés ha volgut ser primer que tot, amic de la veritat. Y no obstant, dintre de aquesta intenció quánta majestat, quánta grandesa no brillan en aquella testa! La testa del Beethoven de'n Reynés es una d' aquejlas sinfonias del gran mestre, petrificada!

Pero penetrém á la sala.

La primera impresió que presenta es la de la riqueza; la primera condició que s' hi respira es la de la comoditat. Llum y espay: grandesa y hermosura: vels'hi aqui lo que sorpren. No tenen més remey: per concorre á aquest saló s' han de posar de las festas.

Una galeria de palcos baixos, alsats cosa de vuit pams sobre 'l nivell del pis y una galeria superior de assientos fixos y sitis numerats pèl públich donan lo vol á la sala, partint del escenari. Al fondo hi predomina 'l tó carmi envellutat; y en los primers cossos, columnas y baranas artisticament trepadas, los tons clars y daurats.

Una cornisa superior de fullam, mata l' intersecció del sostre ab la paret. Lo sostre está perfectament ocupat per alguns circuls concéntrichs, que terminan

ab una cúpula de color blau de cel, de escelent dibuix y perspectiva molt ben entesa y per una mitja elipse sobre l' escenari, flanquejada per triánguls curvilíneos. En la mitja elipse s' hi destaca un quadro de Apolo y las nou musas degut al Sr. Vicens, ben compost y entonat en armonia ab lo tó general del decorat.

L' escenari es espayós y en lloch de la draperia de costum, ostenta un molt senzill march, que 's distingeix pèl bon efecte que presenta.

L' il·luminació per medi de la combinació de aparatos majestuosos que penjan del sostre y de altres colocats al vol de la galeria, es espléndida y rica.

Los sillons son de caoba y *regilla*, ab respaldo de la mateixa fusta: no han vist res més cómodo y bonich.

Los banchs destinats al públich son forrats y tapisats y cada asiento porta un número. Aixó al menos es tractar al públich ab decencia.

Finalment, las condiciones acústicas del local son inmillorables: lo pis es vuit, de manera que l' entarimat fá l' efecte de una verdadera caixa armónica.

En una paraula, l' art y la riqueza, la comoditat y la perfecció 's combinan per fer d' aquella sala un dels millors locals de Barcelona.

Are no 'ls diré res més, sino que dos mil espectadors poden estarhi cómodament.

Y com es natural, si alguna cosa desitjo es que cada dia de funció 'l públich fassa la proba.

Un me deya:

—No més tó un defecte.

—¿Quin defecte?

—Qu' es una mica massa apartat.

—Donchs t' enganyas.

—Perqué?

—Perque á aquest teatro s' hi ha de anar en cotxe.

—¿Y 'ls pobres que no 'n tenen?

—Aquests hi van en tranvia, y en paus.

P. DEL O.

BELLAS ARTS.

PINTURA.

Passa 'l dilluns, y tota la senmanada se'n ha anat al botavant. Tè tu, tè tu, y al pobra Magi, que ha treballat sis dias com un negre, 'l dissapte cobra las divuit pessetas que l' hi pertocan, en compensació de las nou horas diarias que emplea, treballant per son amo, se n' hi van, tapant las esclerxas que las primeras necessitats han obert á casa 'l forné, á la taberna y á la tenda de la cantonada.

Cada xavo que guanya representa una pincellada que dona ja en las parets de una sala ab arcoba, ó algun cassador que al peu de un castell se queda, men-

tres lo color s'hi aguanta, ab lo mateix nivell de fum que del canó de la escopeta s'escampa, mentres, un conill ab més ó menys propietat corra en primer terme y tan a la vora del mar, que a no ser de pintura, passaria a la categoria dels anfibios, si no trobés la mort en aquell llach de blavor sols interromput per una ratlleta blanca que fa el mateix efecte que una senyal de las que fan los sastres al tallar un pantalon de soldat.

Y en Magi sempre endarrerit, sense poder sortir may de penas y gracias que no vinga un paro de feyna, que ab lo diastre de moda de empaperar las habitacions, més prompte tindrem la calma a sobre que no cap rifa.

Allavors si que no m'hi queda altre cami que el pla de la Bequeria, ahont ab la escumbreta al hombro estare a la venia de emblanquinar lo que s'presenti, passant lo sant dia entre las cuinas ahont fa olor del menjar de mos parroquians, perturba la modesti costum de mon paladar fet y acomodat segons las circustancias.

Y encare diran del art, si tot es una papa. ¡Que Rafael ni romanos! La sort es la que fa el home, diu en Magi: — Si jo hagués tingut algú que m'hagues dat la mà, dientme: «Noy treballa, y pèl menjar no t'encaparris», ja haurian vist, lo que en Magi era capas de fer. Perque vamos: la pintura com tolas las cosas, es trobarhi la embocadura, y un cop un hom, sap agafar el pincell ab brilló, y el regla a l'altra mà, la qüestió es de més ó menos recurros, que digali tela digali paret, tot es lo mateix; lo gran que es encarrilarsi.

Si lo que jo he fet en las parets, se vegés ab un march daurat com los quadros, deixinho anar, perque francament, quan un m'ha dit: «Magi aquí teniu aquest menjador no regatejéu jornals, feu una cosa que estiga bé y no mirarem prim», allí s'ha vist brilló y naturalidad, perque si teniu un hora per figura, y temps necessari pels arbres y caps de cassa, que n'vinga un altre.

Y el que toca per l'art del cels, no me'n alabo; pero jo tantaviat los faré ploure, com fer bon temps, y que en un país en que jo hi fassa sol, ja s'hi poden acostar alló es América:

Hi ha gent de tots gustos. A mi se m'han demanat, guerras, marinas, arboledas y fins un senyor molt de iglesia y al mateix temps aficionat a la campinya, me va fer pintar en son menjador la iglesia de la Bona Nova, y ¡amigo! alló dava gust. Tothom que ho va veure deya que no més l'hi faltava parlar, pera ser de debó: Me va valer catorze duros, y feyna seguida per tres ó quatre mesos.

Aixó era quan treballaba pèl meu compte; pero vaig estar malalt del baf del color que s'posa al pit, y no hi valen remeys ni res, sino parar de golpe, si no volem que el palmo s'acabi de emblanquinar y bona nit y bon hora.

Pero com que jo, gracias a Déu, no tinc altra renda per poder menjar, velshiaquí que vaig haver de buscar un altre ofici, gastant en aquell intermedí la mica de raonét que a copia de fatigas y pinzelladas havia pogut arrebregar. Mes aviat s'acabaren los diners que la feina s'hagues presentat, y encare que no ben curat del tot; vaig haver de tornar a manejar la bronja y los mottllos, com si no hagués estat res, ab la diferencia que avants anava pèl meu compte, fent algun preu fet quan se presentava y després tingui de raure a las mans de un amo, guanyant divuit pessetas senmanals, a copia de suar la cansalada, ab una cama al hospital y un altre plena de estrips y tacas, pues las calsas que porto, encare que velles, tenen menos experiencia que pedassos.

Ab aquesta senmanada, es clar que un home no pot surar y s'ha de quedar eternament desconegut. Vostés diran perque no m' dono a coneixe per las exposicions.

Jo l'hi diré; si no ho faig es per dugas rahons: la primera perque cansat de tot lo dia no m'puch entretenir ab una obra de empenyo y després que aixó de certamens y exposicions tot es camama, compares y comares.

Una vegada, vaig presentar una colecció de mottllos per cantoneras que no hi havia més que mirar, y no m'ho van admitre, dihentne que alló no era pintura.

Are vostés mateixos vejin, si aixó no es encare més que pintura, perque vamos, ab un mottlo poden fer l'adorno tants cops com vulguin, y un quadro per més que el copihin may surt igual.

Un altre cop vaig invitar al jurat de un'altra exposició, perque s'tractava de una obra que no podia durli y també s'van negar a anarla a veure. Era una escaleta del carrer de'n Monach que figurava estucaja, fins al punt de enganyarshi tothom. Si l'hi jurat l'arriba a veure, de segur que m'faig home.

¡Qué hi farán! ¡Lo destino! Sempre seré un pobre; pero no m'espanto. El temps me farà justicia, y quan moriré llavors tot seran centenaris y festas; fins buscarán la casa ahont vaig neixe que es al carrer de'n Giriti, número 32 y allí s'ligirá eternament aquesta lápida:

Aquí nació
MAGIN GATUELLAS
celebrado pintor y dorador.

J. DERN.

UNA ANÉCDOTA.

L'escena passa a Siberia occidental. Y si volen més detalls, los hi diré que passa dintre de un teatro.

S'está representant un drama titolat *L'Esposa del Major*, original del poeta Chapaginsky.

Aquest poeta Chapaginsky es un poeta rus. *L'esposa del Major* es un drama en cinch actes, plé de situaciones interessants y cónmovedoras.

Se tracta de una dona que s'troba en mil compromisos y posa en mil compromisos l'honra y el bon nom del seu marit.

Lo públich del teatro está escoltant ab religiós silenci.

L'interés no pot ser més gran. Pero ningú está tan identificat ab lo drama com un individu, que s'interessa sobre tot per la sort del Major.

Aquest individu no deixa una frase sense contestarla.

Ab to irritat murmura paraulas com aquestas: — Es una tonteria... No pot ser... Un home que ha olorat tantas vegadas la pólvora de canó, un home que ha suferit plujas de plom, no pot ser que la seva dona l'tracti aixis com un drap brut.

Los vehins d'aquest fulano no comprenen una paraula de la seva desesperació.

S'acabavan los actes y l'interés del espectador anava cada cop en augment.

Per lo regular, en tots los intermedis, entrava al café y s'bevia un parell de copas de licór.

Arriba el quart acte, y la dona del Major fa preparatius de marxa per anarse'n cap a Moscou.

Llavors si que l'espectador ja no pot aguantarse mes.

S'alsa del asiento, s'acosta a l'orquestra y desde allí comensa a insultar al actor encarregat del paper de Major.

— Eh, tú, burro!.. Vaja, home zencare no te'n ha fetas prou la teva dona? No sigas animal. No la deixis anar a Moscou: per mor de Déu, no l'hi deixis anar. Mira que no tornarás a veurela. Paraula. Cuidado que jo t'parlo ab coneixement de causa. A mi m'ha succehit dos quartos del mateix.

Lo públich al sentirlo reya estrepitosament.

— De que rihéu... de que rihéu... exclamava. Si, vaja, aconselleuli que la deixi anar a Moscou; ja s'ho trobará. Jo vaig deixarhi anar a la mèva, y m'va fer mil picardias...

Las riatllass del públich, no van deixarli acabar lo discurs, ni van permetre que s'acabés la comedia.

RETRATOS Y PAISATJES.

I.

LA MODISTA.

De todas las bellas nenas de la terra catalana, sens dupte la modisteta es la que mereix la palma.

Ab sa sal encisadora, ab son donaire que encanta, de gracia y aixerida ha sabut adquirir fama.

Si bé es pobre ab son enginy sa pobresa molt bé tapa, y entre trossos y retas vesteix ab gust y elegancia.

Ella s'adorna, s'pentina, ella s'renta, s'cus y s'planxa; tot s'ho fa, per que per tot té prou dalit y prou manya.

Fresca y viva en son parlar, lleugereta com la dayna, per tot allá hont ella vá atrau del mon las miradas.

Mirula com vá al treball brincantse com tendre canya, ensenyant son péu bufó y la sabata escotada.

Mirúsela ab quin sonris obra sa boca rosada, quan algun jove elegant l'acompanya festejantla!

Las paraulas que ella diu, no son certament paraulas, sino gotetas de mel que de sa boca s'escapan; y n'hi ha molts que per tastar aquesta mel desijada,

detrás d'ella plens d'amor segueiven carrers y plassas.

Sens parar passa cusint tota la santa senmana; mes quan lo diumenge vé salta, riu, bromeja y balla.

No es cap dimoni com diuhen ni tampoch es una santa; á voltas sab massa poch; á voltas... sab casi massa.

En son cap hi ha bó y dolent,

ideas bonas y malas, perque sa humil condició a n'aquet punt l'ha portada; mes encare que la sort envers lo vici l'arrastra, alsant son front orgullós ja may en lo llot s'enfanga; y a pesar de certas véus que a la modista rebaixan, sempre ha estat, es y será, la flor de las catalanas

C. GUMÀ.

UN COP D'ULL ALS TEATROS.

Tots los rossinyols del art han vingut aquesta primavera a fer niu a Barcelona. Ben vinguts sigan y que tornin cada any, si es possible, y han de satisfacer los meus desitjos.

Al Liceo s'ha posat *Ernani*. Lo protagonista magret; pero el baritono Kaschmann en cambi, que vá desempenyar lo paper de Carlos V, vá entusiasmar y ab justicia a la concurrencia. Té una veu poderosa y canta ab bastant gust.

Una anecdota: Algú tractava de ferlo cantar ab en *Pa-tierno*.

— No, lo qu' es avuy no hi canto, vá respondre el baritono.

— Donchs llavors esperi a demá, y será *Pa-sech*.

En lo mateix teatro en Sarassate ha donat alguns concèrts. ¿Qué dirém de aquest gran artista que no ho sápigam ja los nostres lectors? Sentirli tocar lo violi es una delicia incomparable. Francament ne sab massa.

Dimecres havá debutar lo tenor Massini. Té condiciones, canta ab gust; pero no vá satisfacer. En certs trossos agrada; pero no entusiasma. Alguns, fins van xiularlo; pero no pot determinarse si van xiular al tenor ó al duro que costava sentirlo.

Al Principal lo *Roberto* continua entusiasmant.

Després del *Roberto* s'ha posat la *Lucia* debutant la Sra. Harris, que jo l'asseguero que es un verdader rossinyol. En lo rondó vá estar admirable: es una máquina de produhir trinos, refilets y cadencias: sembla que de la seva boca n'surtin perlas.

Al tenor Stagnio lo diumenje se l'hi vá donar una serenata, y ell vá obsequiar a un gran número de amichs ab un dinar, en lo qual vá haberhi brindis entusiastas.

Inauguració de la Sala Beethoven, ab un concert de música de aquest gran mestre, una pessa de Meyerbeer y alguns fragments de l'òpera *Le roi de Lahore* de Massanet, dirigits pèl mateix autor.

¡Qué simpátich es lo mestre Massanet y que preciosa la seva música!

A casa seva varen ser 25 de familia, y el seu pare qu'era militar volliá ferli seguir la carrera de las armas; pero ell ab una vocació irresistible per la música, va preferir conquistar los cors a subjugar als enemichs per medi de la guerra. Entre los estrépits de la batalla y las armonias de l'orquestra, vá triar aquestas ultimas.

A copia d'estudi, de aplicació, de activitat y mediant l'inspiració que bullia dintre de la seva testa, ha arribat a ser lo qu' es, y lo que val y lo que pot, vá demostrarho en lo concert de la Sala Beethoven, y lo molt que el públich l'admira van patentisarho los grans aplausos ab que va ser rebut, fins a exigirli la repetició de una gran part de sa composició sobre l'*Rey de Lahore*.

Massanet s'emporta de Catalunya una colecció de las nostras cansons populars ab l'idea de compondre una sinfonia que será estrenada a Paris.

L'hi doném las gracias. Ja sabém bé prou que de las flors perfumadas de la nostra montanya, un compositor com ell sabrá ferne una bresca deliciosa.

En companyia de Massanet vá venir un redactor del *Gaulois*.

Vaig parlarli de política y vá dirme qu'era republica.

— Republica! vaig dirli... ¿Y aplaudiu al rey de Lahore?

— ¡Qué voléu ferhi! vá respondrem. Son miracles que fa l'art.

N. N. N.

ESQUELLOTS.

Ja hi torném a ser. Aixó vol dir que el diumenje comensan a ferse las eleccions per la renovació dels Ajuntaments.

¿Y donchs que fém Sr. Fontrodona? ¿Qué fém senyor Batllori?

No ho digan a ningú; pero el Sr. Fontrodona s'presenta.

Es un sol que se'n vá anar a la posta: pero ell de

totas maneres vol tornar a brillar, animat de aquesta idea, 's disposa a sortir de nou y remontar l' horisó. No mirin a Orient; si a cas sortirà per Ponent: En efecte, en los colegis del carrer de Ponent te fixadas totas las sévas esperansas.

Jo me'n alegro, y si necessita dos vots ja pot contar ab lo mèu y ab lo del nostre dibuixant. Desde que D. Ignaci es fora del municipi estém consumintnos de tristesa, y ademès no sabém de que fer manigas. Si surt, al menos tindrém uns pantalons.

Al cementiri se han observat rumor en los ninxos y moviment de terra en las fossas. Son los difunts que tenen dret electoral, y que s' agitan per posarse d' acort en favor de determinats candidats. N' hi ha molts que per agraument tractan de votar al Sr. Cuyás per alló de aquells morts, qu' en forma de blat de moro entravan per la Barceloneta.

Diumenje se celebran los Jochs Florals, ó siga la festa de la poesia catalana. Lo consistori ha donat ja 'l seu fallo. ¡Quantas ilusions desvanescudes! ¡Quantes floretes que no han pogut treure rahils! En lo fallo del jurat s' hi llegeix: Premi de la englanlina, desert. Premi de la viola, desert. Premi de tal diputació, desert; de tal Ajuntament, desert; de tal corporació, desert. —Diga que aixó ja no sembla un jardí. —¿Qué sembla donchs? —Lo mateix jurat ho diu prou clar: un desert.

Tambè la Juventut catòlica vá celebrar lo seu certámen en un dels patis de l' Universitat. Allá en cambi hi ha hagut premis per tothom qui n' ha volgut. Es natural. Si volen guanyar un premi, posan las *Obras de misericordia* en vers y al cap-de-vall una tornada que diga:

«Tots aquets versos s' han fet en honra de Carlos set.»

Y 'ls adjudicarán una margarida de plata ó bè uns escapularis ab un *detente*. En aquest certámen se cultiva una poesia més primitiva.

L' editor Sr. Lopez ha publicat la tercera edició de *Algo*, colecció de poesias del malaguanyat Bartrina. Forma un tomo elegant, ab una portada molt vistosa, y 's ven com de costum al préu de vuit rals. Echegaray vá entusiasmar-se ab la lectura de aquestas poesias y vá prometre ferlas coneixe a Madrid, ahont hi ha la costum de mirar ab indiferencia tot lo que vé de provincias. Ho celebrém per ells y per nosaltres.

Y a propòsit de Echegaray: Mentres se l' hi donava la serenata 's desfeya en elogis de Catalunya. Un dels seus acompanyants vá recordarli que no sempre havia pensat del mateix modo, y que sent ministre, al rebre una comissió de Catalunya, vá dir: —Nadie pide más que los catalanes. Echegaray no vá negarho y vá respondre: —Si dije que nadie pide más que los catalanes, hoy que conozco este país, que he podido apreciar lo que puede y lo que vale y el objeto para que pide, diria como en adelante diré siempre «si nadie pide como un catalan, en cambio nadie dá tanto como los catalanes.» Recullin la promesa.

Se parla de uns comerciants que arramblan ab tot lo peix, y si no poden vendre'l al préu que volen, lo guardan dos, tres y quatre dias y l' adjudican quan ja está averiat en perjudici de la salut del consumidor. Avis a l' autoritat. Que 's pesqui peix, está bè; pero que 's pesquin consumidors... francament, es massa.

L' escena passa en lo carril de Fransa. A l' estació de Girona entran dos capellans en un departament de primera, ahont hi vá una senyora, deixan l' equipatge, y al poch rato dihen: —Aquest cotxe deu ser de primera. —Si senyors, respon la senyora. —Llavors nos hem equivocat: nosaltres aném a segona, y tornan a arreplegar lo fato, baixan y desapareixen. Al cap d' un moment la senyora mira y 's troba a faltar una cartera de viatge que contenia varias joyas de molt valor y una gran cantitat de diner en metalich. Salta del tren a l' estació més immediata, regira 'ls

carruatjes, troba als capellans, y aquets ab la riatlla als llabis l' hi tornan la preciosa cartera.

Are preguntém: ¿Qué significava aquella riatlla? ¿Quins capellans més de la broma!

La comissió del enllás sembla que ha trobat la manera de fer passar lo carril pel carrer de Aragó. La manera consisteix en fer passar lo carril, y en construir un pont ab divuit esglahons en tots los punts ahont crusan los carrers. D' aquesta manera de Barcelona ja no 'n dirán la ciutat dels Comptes, sino la ciutat dels Ponts. Vaja, Srs. ingenyers, que tenen molt poch ingeni.

La premsa diaria ha pres una resolució contra la *Correspondencia catalana*, qu' en los seus escrits no coneix cap respecte, ni 'l respecte de si mateixa. La resolució consisteix en retirar lo cambi ab ella, y en no assistir a cap acte, siga de la classe que 's vulga ahont hi assistesca algun representant de la *Correspondencia*. La bofetada es forta; pero merescuda, y en aquest concepte *L' Esquella* aplaudeix la resolució de la premsa diaria.

En uns exámens de geografia. Lo catedràtich pregunta: —¿Dónde está Berlin? Lo deixeble permanece mut. L' hi pregunta després ahont es Sant Petersburgo, Viena, 'l mar Báltich, los Alpes, lo Rhin, etc. etc. y 'l deixeble no respon una paraula. —Bueno, diu lo catedràtich, ja que veig que no está enterat d' Europa, anemse'n a América. Al sentir aixó, 'l deixeble s' alsa de la cadira y 's retira.

Lo catedràtich: —Y are ¿ahont vá? —M' arribo fins a casa a arreglar la maleta y avisar a la familia. Com diu qu' hém de anar a América!

QUÉNTOS.

Sortia un amich mèu de cal barber ab la cara tota plena de sanch. Lo trobo y l' hi dich: —¿Qu' es aixó, Federico? ¿Qué tens? —Res: lo barber que ha fet una *barbaritat* a la mèva galta.

Una senyora, molt incomodada, senyalant un moble de la sala al seu criat: —Y donchs Tomás sabrias dirme quant temps fá que aquest moble está tot plé de pols? —Senyora es molt difícil que puga precisarho. Fá sis mesos quan vaig entrar a la casa y ja estava del mateix modo.

Hi havia una dona que duya las dugas camas de fusta, y feya més de vint anys que demanava caritat arriada a la paret de la catedral. Un gossat semblava que l' hi tenia tirria, porque cada dia, invariablement se l' hi acostava, l' hi olorava las camas de fusta, alsava la pota del darrera y etc. Un dia, la pobra dona, volent escaparse de aquesta familiaritat, vá emportarse'n una ampolla de vinagre, y ab ell vá fregarse las camas. En aquell moment passa un metje, qu' era molt distret, y sentint la forta olor de vinagre, y veyent que la dona 's feya unas fregas, vá dir sense considerar que las camas eran de fusta: —Bona dona ¿qué féu? Millor vos aniria un emolient.

La Sra. Elisa envia 'l seu criat Joseph qu' es bastant tonto, a casa de una de las sévas amigas ab una capsa de dulces, en ocasió de ser lo dia del seu sant. Lo criat reb un duro de propina. Lo criat, algo cortat, pregunta: —Escollin, ¿aquest duro es per la senyora?

Una nena de sis anys entra en lo saló plé de visitas, y ab véu alta diu a la seva mare: —Mamá, hi ha aquella dona que tenyeix los cabells blancs. La mare, sense desconcertarse: —Está bè, nena, avisa al teu papá.

Un jove balla ab una nena, é inadvertidament l' hi dona una trepitjada al péu. La nena s' exclama. —Senyoreta, perdoni, diu lo jove: no es culpa mèva. Té un péu tant petit vosté, que ni siquiera l' hi havia vist.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I. *Primera sola no té valor; pero ab la tercera forma un verb que desespera al que aixut vá pel carré. Segona tampoch s' estima, y com res aquí se 't posa; pero ab tersa es una cosa que pot ser molt larga y prima. De mon tot ja no 'n tenim, mes n' hi hagut de mar y terra que ab lo dit encare s' erra: no cal pas que filli prim.*

METE Y SACA.

II.

Aquest primera al revés he comprat molt de segona en lo port de Tarragona, pagantne bastants diners pues m' ha tot ser cosa bona.

PAU SALA.

SINONIMIA.

En Pere Tot quan camina sempre de tot veig que vá; y segons diu la Balbina es que porta una botina que 'l taló tot l' hi fá aná.

S. B. DE M. DE R.

TRENCA-CLOSCAS.

Cadarnera del balcó. Formar ab las anteriors lletras lo nom de un gran poeta. UN MERITORI Y C.^a

LOGOGRIFO.

- 1 2 3 4.—Una passió.
- 1 2 3.—Lo que tenen los dependents.
- 1 2.—Instrument de pescar.
- 1.—Vocal.

J. DE LA REGUERA.

CONVERSA.

—Ola Ramon! ¡Ola Estrany!
O'a amich mèu... —Qué tants olas!
—Que vèns? —No estich per tabolas.
—Anirém a pendre un bany.
—Oh! Las ayguas me fan por, y a més marxo tot seguit.
—¿Ahont? —Tú y jo ho havém dit.
Veyam si ho trobas, lector.

TONI GRICE.

ROMBO.

Primera ratlla horisontal y vertical una lletra; 2.ª ho usan los mallorquins; 3.ª lo que fan alguns coristas; 4.ª un verb; 5.ª un element per adornar; 6.ª un ingredient pel menjar y 7.ª una consonant.

NEBOT DE M. DE R.

GEROGLIFICH.

OLIVAS.

J. ESCOPET PUNTARRI.

SOLUCIONS

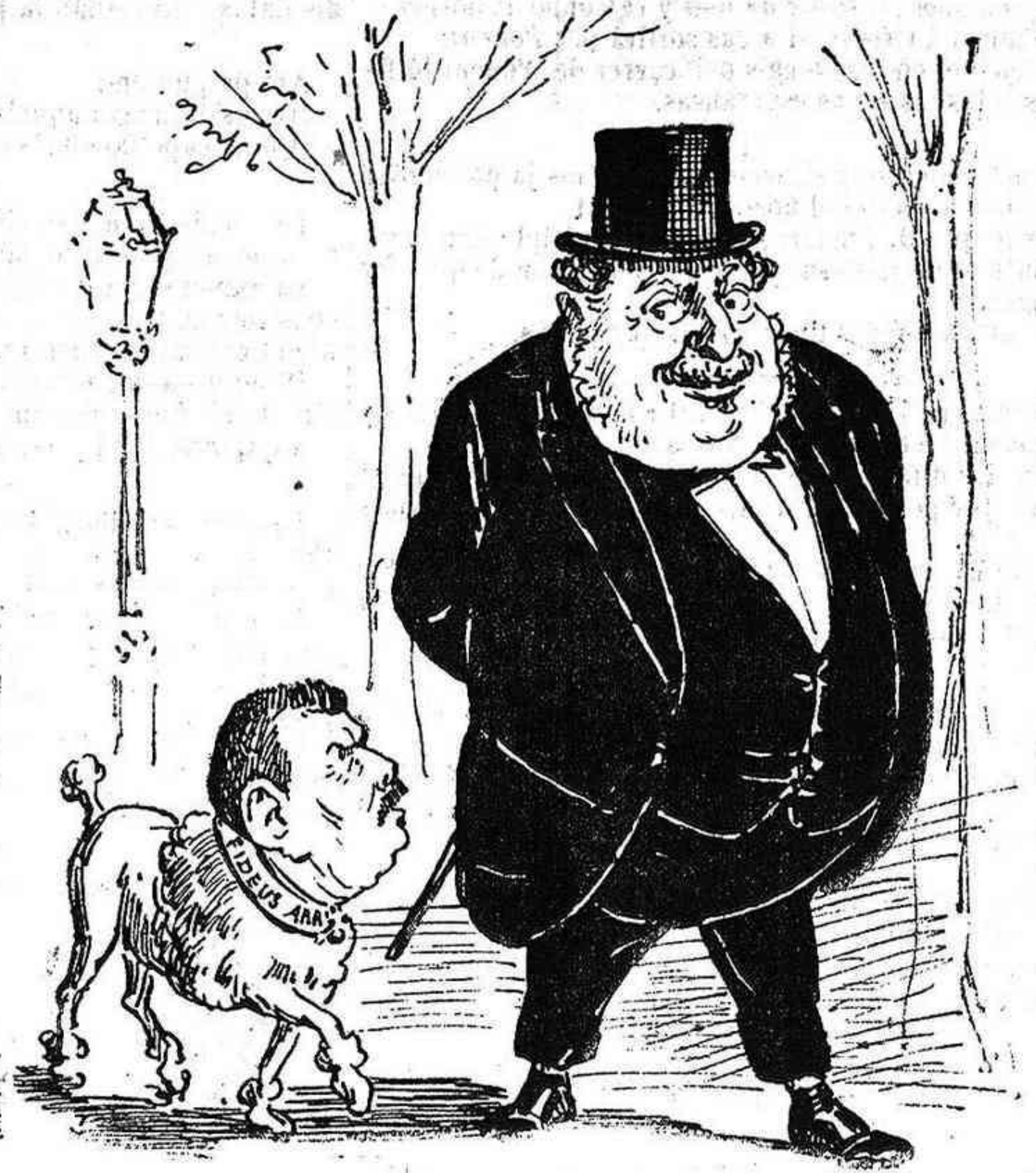
A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

- 1. XARADA 1.ª—*Me-di-ter-rá-neo.*
- 2. IDEM 2.ª—*Re-pa-rat.*
- 3. ENDEVINALLA.—*Cotxe.*
- 4. LOGOGRIFO.—*Valenti.*
- 5. TRENCA-CLOSCAS.—*Café y copa.*
- 6. CONVERSA.—*Parque.*
- 7. ROMBO.—
P O
C A R A
P A N A M A
O R A D O S
A M O S
A R
- 8. GEROGLIFICH.—*Qui no créu a bonas, créu a malas.*

Ja que are arribém al punt
y que desde que som fora
la ciutat está que plora,
tornémhi tots tres y ¡amunt!

Electors aquí n' hi ha dos
dels que volen ser heréus;
si l' un hi vá pèls fideus
l' altre ho vol ser per l' arrós.

Ja que aquell Ajuntament
fá un mes se 'n vá aná' á la posta
eixint, los darém resposta
per 'llá al carrer de Ponent.

Soch massa bó, soch un asa.
Jo no surto, está acabat.
¡Ay de mí! Jo hi fet salat
com los bacallans de casa.